

HOOP IN DE GROOTSTE BENAUWDHEID

Lezen:

Daniël 12:1-11

Inleiding

Daniël 12 vormt het slot van een indrukwekkend en aangrijpend gezicht. Daniël heeft veel gehoord over strijd, verdrukking en machten die zich tegen God en Zijn volk keren. Nu wordt hij gebracht bij de beslissende afloop. Het hoofdstuk spreekt over een tijd van ongekende benauwdheid, maar ook over verlossing, opstanding en eeuwige bestemming.

Dat maakt dit gedeelte niet alleen geschikt voor vragen over de toekomst. Het spreekt ook over de manier waarop wij vandaag leven. Waar zoeken wij houvast wanneer de omstandigheden donker worden? Wat betekent het om in het boek geschreven te staan? Hoe gaan wij om met dingen die wij niet begrijpen? En welke plaats heeft het verstaan van Gods Woord in ons leven?

Daniël krijgt niet op alle vragen een volledig antwoord. Toch ontvangt hij genoeg om te weten dat God regeert en dat de geschiedenis uitloopt op een beslissend oordeel. Dat geeft ernst, maar ook hoop.

Bijbelstudie

Het gedeelte begint met de woorden: “En te dier tijd.” Daarmee wordt aangesloten bij de gebeurtenissen die eerder in het boek zijn beschreven. De toekomst zal een tijd van uitzonderlijke benauwdheid brengen. Het zal geen gewone moeilijke periode zijn, maar een nood zoals er nog niet geweest is vanaf het ontstaan van een volk. De Bijbel verdoezelt de ernst van het kwaad dus niet. Er komt een moment waarop de macht van het kwaad en de druk op Gods volk hun hoogtepunt bereiken.

Toch staat de benauwdheid niet op zichzelf. Michaël zal opstaan. Hij wordt de grote vorst genoemd die voor de kinderen van Daniëls volk staat. In dit visioen blijkt dat Gods volk niet aan zichzelf wordt overgelaten. Michaël treedt op als beschermende vorst. Dat betekent niet dat Gods volk geen lijden zal meemaken. Het eerste vers spreekt juist over zeer grote nood. Wel betekent het dat de macht van de vijand niet het laatste woord heeft.

De redding wordt vervolgens heel persoonlijk beschreven: het volk zal verlost worden, namelijk ieder die gevonden wordt geschreven te zijn in het boek. Dat boek wijst op Gods beslissende kennis van degenen die Hem toebehoren. De tekst vertelt niet hoe iemand in dat boek

geschreven wordt, maar maakt wel duidelijk dat Gods redding niet willekeurig of onzeker is. In de grootste nood kent God de Zijnen en scheidt Hij hen af van degenen die verloren gaan.

Daarna wordt de blik nog verder gericht: op de opstanding. Velen van hen die in het stof van de aarde slapen, zullen ontwaken. De dood is dus niet het einde. Er komt een wekroep van God die alle menselijke grenzen doorbreekt. De uitkomst is echter niet voor iedereen gelijk. Sommigen ontwaken tot eeuwig leven, anderen tot smaadheden en eeuwige afgrijzing.

Hier wordt de ernst van het toekomstige oordeel helder uitgesproken. De eeuwigheid kent twee bestemmingen. Niemand kan uiteindelijk buiten Gods oordeel blijven. De tekst nodigt daarom niet uit tot vrijblijvende nieuwsgierigheid, maar tot zelfonderzoek. De vraag is niet alleen wat er met de wereld zal gebeuren, maar ook: waar sta ik zelf voor Gods aangezicht?

In vers 3 krijgen de leraars bijzondere aandacht. Zij zullen blinken als de glans van het uitpansel. Degenen die velen rechtvaardigen, zullen zijn als de sterren, altijd en eeuwig. Het gaat hier om mensen die anderen onderwijzen en hen de goede weg wijzen. Hun dienst heeft eeuwigheidswaarde. Zij worden niet geëerd vanwege hun eigen prestaties, maar omdat zij anderen helpen leven in de rechte verhouding tot God.

Dat is een ernstige opdracht voor ieder die verantwoordelijkheid draagt in gezin, gemeente, vereniging of vriendenkring. Onderwijs geven is meer dan informatie doorgeven. Het gaat erom mensen te wijzen op wat voor God recht is en hen te bewaren voor een leven waarin God wordt vergeten. De belofte van vers 3 maakt duidelijk dat God zulke arbeid ziet, ook wanneer die hier weinig erkenning krijgt.

Daniël krijgt vervolgens de opdracht de woorden te sluiten en het boek te verzegelen tot de tijd van het einde. Dat betekent niet dat de boodschap waardeloos of geheimzinnig is. Wel dat de volledige betekenis en vervulling nog niet aan Daniël worden onthuld. Er is een tijd waarin mensen het zullen naspeuren en waarin de kennis zal toenemen. Mensen zullen zoeken, onderzoeken en proberen te begrijpen wat God heeft bekendgemaakt.

Ook vandaag willen mensen graag de toekomst vastleggen. Men probeert gebeurtenissen te plaatsen, tijden te berekenen en tekenen te duiden. Dit gedeelte geeft daar geen ruimte voor menselijke hoogmoed. Het boek is door God gegeven, maar niet om alle verborgenheden aan onze nieuwsgierigheid prijs te geven. Wij ontvangen genoeg licht om te luisteren en te leven, maar niet genoeg om Gods raad volledig te doorgronden.

Daniël ziet vervolgens twee anderen aan weerszijden van de rivier. Zij vragen aan de Man, bekleed met linnen, hoe lang het nog zal duren voordat deze wonderlijke gebeurtenissen voorbij zijn. De vraag "Tot hoe lang?" is herkenbaar. Wie lijdt, wil weten wanneer het einde komt. Wie Gods volk ziet worden verdrukt, vraagt zich af hoelang het kwaad nog ruimte krijgt.

Het antwoord wordt met een plechtige eed gegeven. De Man heft beide handen naar de hemel en zweert bij Hem Die eeuwig leeft. De gebeurtenissen zullen eindigen na een bepaalde tijd,

bepaalde tijden en een helft. De precieze betekenis van deze aanduiding wordt in het gedeelte niet uitgelegd. Wel is duidelijk dat God een grens heeft gesteld. De verdrukking duurt niet onbeperkt. Het verstrooien en breken van de macht van het heilige volk krijgt een einde dat door God is bepaald.

Daniël hoort het antwoord, maar begrijpt het niet. Hij vraagt daarom opnieuw wat het einde van deze dingen zal zijn. Zijn vraag getuigt niet van onverschilligheid, maar van betrokkenheid. Hij wil Gods boodschap verstaan. Toch krijgt hij geen aanvullende berekening. Hij moet heengaan, omdat de woorden tot de tijd van het einde toegesloten en verzegeld zijn.

Daarmee leert Daniël dat geloof niet hetzelfde is als alles kunnen verklaren. Soms geeft God geen antwoord op de vraag hoe precies, maar wel op de vraag Wie regeert. De toekomst ligt niet in handen van menselijke machten, maar in de hand van de eeuwig levende God.

Vers 10 beschrijft wat de komende tijd met mensen doet. Velen zullen gereinigd, wit gemaakt en gelouterd worden. De verdrukking kan Gods volk zwaar treffen, maar God gebruikt die weg ook om hen te reinigen. Dat betekent niet dat lijden op zichzelf goed is of dat mensen zichzelf door lijden kunnen redden. Wel blijkt dat God Zijn volk in de beproeving niet vergeet. De goddelozen blijven daarentegen goddeloos handelen. Zij verstaan de betekenis van Gods handelen niet.

Daartegenover staan de verstandigen. Zij verstaan. Dat betekent niet dat zij alle verborgen tijden en getallen kunnen uitleggen. Hun verstand blijkt vooral uit hun houding: zij luisteren naar Gods Woord, erkennen Zijn regering en laten zich door Hem leiden. Ware wijsheid bestaat niet in het beheersen van de toekomst, maar in het buigen voor God.

Het hoofdstuk eindigt met een tijdsaanduiding van duizend tweehonderd en negentig dagen, gerekend vanaf het wegnemen van het gedurige offer en het plaatsen van de verwoestende gruwel. Ook hier wordt een getal genoemd zonder dat Daniël alle uitleg ontvangt. Wij mogen daarom voorzichtig zijn. Het getal onderstreept vooral dat God de duur van de ontwrichting bepaalt. Zelfs wanneer de eredienst wordt aangetast en het heilige wordt veracht, blijft de geschiedenis binnen Gods grenzen.

Daniël 12 roept ons op om niet weg te vluchten voor de ernst van het oordeel, maar ook niet te bezwijken voor angst. Er komt verlossing. Er komt opstanding. Er komt een scheiding tussen eeuwig leven en eeuwige afgrijzing. God kent degenen die in Zijn boek geschreven staan. Daarom is de beslissende vraag niet of wij alle profetische details kunnen oplossen, maar of wij luisteren naar Gods openbaring en ons leven aan Hem toevertrouwen.

Vragen

1. Wat maakt de aangekondigde benauwdheid zo uitzonderlijk, en welke troost klinkt er tegelijk in vers 1?

2. Wat leert de vermelding van “het boek” over Gods kennis van en betrokkenheid bij Zijn volk?
3. Welke twee bestemmingen worden in vers 2 genoemd, en waarom geeft dit vers reden tot ernstige bezinning?
4. Wat zegt vers 3 over de waarde en verantwoordelijkheid van geestelijk onderwijs?
5. Waarom is het belangrijk dat Daniël niet alle verborgenheden van de toekomst ontvangt?
6. Hoe kunnen wij de vraag “Tot hoe lang?” herkennen in ons eigen leven of in de wereld om ons heen?
7. Wat is volgens vers 10 het verschil tussen de goddelozen en de verstandigen?
8. Welke hoofdboodschap uit Daniël 12 wilt u meenemen in uw dagelijks leven?